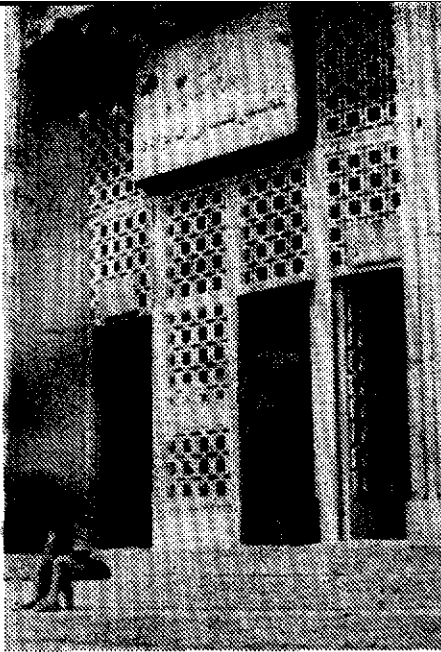

قانون حمایت خانواده^(۱)

اشاره: با توجه به درخواست و تقاضای مکرر شما عزیزان در خصوص چاپ مطالبی پیرامون آشنایی با قوانین و مقررات مبتلابه جامعه و مردم، تصمیم گرفتیم در راستای انجام پیشنهاد دوستان، بخشی از مجله را به ذکر مواد قانونی مربوط به مشکلات خانواده اختصاص دهیم، اینک در این شماره قانون حمایت خانواده از نظر گرامیتان می‌گذرد.

افراد دیگری به داوری انتخاب می‌شوند.

ماده ۶- داور یادآور آن سعی در سازش بین طرفین خواهند کرد و در صورتی که موفق به اصلاح نشوند نظر خود را در ماهیت دعوی ظرف مدت مقرر کتبا به دادگاه اعلام می‌نمایند.

این نظر به طرفین ابلاغ می‌شود تا ظرف مدت ده روز نظر خود را به دادگاه اعلام نماید. در صورتی که طرفین با نظر داور موافق باشند دادگاه دستور اجرای نظر داور را صادر می‌نماید مگر اینکه رای داور مغایر قوانین موجود حق باشد که در این صورت ملغی‌الاثرب می‌شود.

هرگاه یکی از طرفین به نظر داور معترض بوده یا در موعد مقرر جوابی ندهد یا رای داور مغایر قوانین موجود حق باشد دادگاه به موضوع رسیدگی نموده حسب مورد رای مقتضی یا گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

ماده ۷- هرگاه زن و شوهر دعوی ناشی از اختلافات خانوادگی را علیه یکدیگر طرح نمایند دادگاهی که دادخواست مقدم به آن داده شده صلاحیت رسیدگی خواهند داشت و هرگاه دو یا چند دادخواست در یک روز به دادگاه تسلیم شده باشد دادگاه حوزه محل اقامت زن، صالح به رسیدگی خواهد بود.

در صورتی که یکی از زوجین مقیم خارج از کشور باشد دادگاه محل اقامت طرفی که در

لزوم راساً وکیل معاضدتی برای او تعیین خواهد کرد. در صورتی که طرف بی بضاعت محکوم له شود محکوم علیه اگر بضاعت داشته باشد به موجب رای دادگاه ملزم به پرداخت هزینه‌های مذکور و حق الوکاله وکیل معاضدتی خواهد گردید. وکلا و کارشناسان مذکور مکلف به انجام دستور دادگاه می‌باشند.

ماده ۵- دادگاه در صورت تقاضای هریک از طرفین مکلف است موضوع دعوی را با استثنای رسیدگی به اصل نکاح و طلاق به یک تا سه داور ارجاع نماید. همچنین دادگاه در صورتی که مقتضی بداند راساً نیز دعوی را به داوری ارجاع خواهد کرد.

داوری در این قانون تابع شرایط داوری مندرج در قانون آئین دادرسی نمی‌باشد. مدت اعلام نظر داوران از طرف دادگاه تعیین خواهد شد. در صورت عدم وصول نظر مذکور تا پایان مدت مقرر دادگاه راساً رسیدگی خواهد کرد مگر اینکه طرفین به تمدید مدت تراضی نمایند یا دادگاه تمدید مدت را مقتضی تشخیص دهد.

تبصره - در صورتی که طرفین به تعیین داور تراضی نکرده یا داور خود را معرفی ننمایند دادگاه داور یا داوران را به ترتیب از اقربا یا دوستان یا آشنایان آنان انتخاب خواهد کرد. هرگاه اشخاص مذکور از قبول داوری امتناع کرده یا انتخاب آنان از جهت عدم حضور در محل یا جهات دیگر میسر نباشد

ماده ۱- به کلیه اختلافات مدنی ناشی از امر زناشویی و دعاوی خانوادگی و امور مربوط به صفار از قبیل نصب و عزل قیم و ضم امین در دادگاههای شهرستان و در نقاطی که دادگاه شهرستان نباشد در دادگاه بخش رسیدگی می‌شود. رسیدگی به امور مذکور در تمام مراحل دادرسی بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی مدنی خواهد بود.

ماده ۲- منظور از دعاوی خانوادگی دعاوی مدنی بین هریک از زن و شوهر و فرزندان و جد پدری و وصی و قیم است که از حقوق و تکالیف مقرر در کتاب هفتم در نکاح و طلاق (منجمله دعاوی مربوط به جهیزیه و مهرزن) و کتاب هشتم در اولاد و کتاب نهم در خانواده و کتاب دهم در حجر و قیمومت قانون مدنی همچنین از مواد ۱۰۰۵ و ۱۰۰۶ و ۱۰۲۸ و ۱۰۲۹ و ۱۰۳۰ قانون مذکور و مواد مربوط در قانون امور حسبی ناشی شده باشد.

ماده ۳- دادگاه می‌تواند هر نوع تحقیق و اقدامی را که برای روشن شدن موضوع دعوی و احقاق حق لازم بداند از قبیل تحقیق از گواهان و مطلعین و استمداد از مددکاران اجتماعی و غیره به هر طریق که مقتضی باشد انجام دهد.

ماده ۴- دادگاه هریک از طرفین را که بی بضاعت تشخیص دهد از پرداخت هزینه دادرسی و حق کارشناسی و حق داوری و سایر هزینه‌ها معاف می‌نماید همچنین در صورت

ایران مقیم است صلاحیت رسیدگی دارد و اگر طرفین مقیم خارج باشند دادگاه شهرستان تهران صلاحیت رسیدگی خواهد داشت.

تبصره - در موارد مذکور در این قانون اگر طرفین اختلاف مقیم خارج از کشور باشند می‌توانند به دادگاه یا مرجع صلاحیتدار محل اقامت خود نیز مراجعه نمایند.

در این مورد هرگاه ذینفع نسبت به احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی معترض و مدعی عدم رعایت مقررات و قوانین ایران باشد می‌تواند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ حکم یا تصمیم قطعی اعتراض خود را با ذکر دلایل و پیوست نمودن مدارک و مستندات آن از طریق کنسولگری ایران در کشور محل توقف به دادگاه شهرستان تهران ارسال نماید. دادگاه به موضوع رسیدگی کرده و رای مقتضی صادر می‌کند و به دستور دادگاه رونوشت رای برای اقدام قانونی به کنسولگری مربوط ارسال می‌گردد.

نسبت احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی در مواردی که قانوناً باید در اسناد سجلی یا دفتر کنسولگری ثبت شود در صورت توافق طرفین یا در صورت عدم وصول اعتراض در مهلت مقرر بلااشکال است و الاً موکول به اعلام رأی قطعی دادگاه شهرستان تهران خواهد بود.

ماده ۸ - در موارد زیر زن یا شوهر حسب مورد می‌تواند از دادگاه تقاضای صدور گواهی عدم امکان سازش نماید و دادگاه در صورت احراز آن موارد گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد:

- ۱- توافق زوجین برای طلاق.
- ۲- استنکاف شوهر از دادن نفقه زن و عدم امکان الزام او به تأدیه نفقه همچنین در موردی که شوهر سایر حقوق واجبه زن را وفا نکند و اجبار او به ایفاء هم ممکن نباشد.
- ۳- عدم تمکین زن از شوهر.
- ۴- سوء رفتار یا سوء معاشرت هر یک از زوجین به حدی که ادامه زندگی را برای طرف دیگر غیر قابل تحمل نماید.
- ۵- ابتلاء هر یک از زوجین به امراض

صعب العلاج به نحوی که دوام زناشویی برای طرف دیگر در مخاطره باشد.

۶- جنون هر یک از زوجین در مواردی که

● در مورد ماده ۴ قانون ازدواج هرگاه یکی از طرفین عقد بخواهد از وکالت خود در طلاق استفاده نماید باید طبق ماده ۸ به دادگاه مراجعه کند و دادگاه در صورت احراز تحلف از شرط، گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

فسخ نکاح ممکن نباشد.

۷- عدم رعایت دستور دادگاه در مورد منع اشتغال به کار یا حرفه ای که منافی با مصالح خانوادگی یا حیثیات شوهر یا زن باشد.

۸- محکومیت زن یا شوهر به حکم قطعی به مجازات پنجسال حبس یا بیشتر یا به جزای نقدی که بر اثر عجز از پرداخت منجر به پنج سال بازداشت شود یا به حبس و جزای نقدی که مجموعاً منتهی به پنج سال یا بیشتر حبس و بازداشت شود و حکم مجازات در حال اجرا باشد.

۹- ابتلاء به هرگونه اعتیاد مضر که به تشخیص دادگاه به اساس زندگی خانوادگی خلل وارد آورد و ادامه زندگی زناشویی را غیر ممکن سازد.

۱۰- هرگاه زوج همسر دیگری اختیار کند یا به تشخیص دادگاه نسبت به همسران خود اجرای عدالت ننماید.

۱۱- هر یک از زوجین زندگی خانوادگی را ترک کند. تشخیص ترک زندگی خانوادگی با دادگاه است.

۱۲- محکومیت قطعی هر یک از زوجین در اثر ارتکاب جرمی که مغایر با حیثیت

متصدی برداشت حقوق حرفه‌ای، متصدی به او گفت: «تو که گندم به ما فروخته‌ای که این قدر صداقت من کنی؟»

شریک گفت: «چیزی از گندم بهتر به شما فروخته‌ام، من دین خود را فروخته‌ام.»
بازار سیاه:

عائله امام صادق (ع) و هزینه زندگی آن حضرت زیاد شده بود. امام به فکر افتاد که از طریق کسب و تجارت عایداتی به دست آورد تا حساب متخارج خانه را بدهد. هزار دینار سرمایه فراهم کرد و به غلام خویش، که «مصطفی» نام داشت، فرمود: «این هزار دینار را بگرد و آماده تجارت و مسافرت به مصر بکن.»

مصطفی رفت و با آن پول از نوع متعلی که معمولاً به مصر حمل می‌شد خرید، و با کاروانی از تبار که همه از همان نوع مبالغ حمل کرده بودند به طرف مصر حرکت کرد.

همین که نزدیک مصر رسیدند، قافله دیگری از تبار که از مصر خارج شده بود، به آنها برخورد. اوضاع و احوال را از یکدیگر پرسیدند، ضمن گفتگوها معلوم شد که اخیراً متعلی که مصطفی و رفیقی او حمل می‌کنند بازار خوبی پیدا کرده و کمیاب شده است. صاحبان مبالغ از بخت نیک خود بسیار خوشحال شدند و اتفاقاً آن مبالغ از چیزهایی بود که مورد احتیاج عموم بود، و مردم ناچار بودند به هر قیمت هست آن را خریداری کنند.

صاحبان مبالغ، بعد از شنیدن این خبر مسرت و بهمان، با یکدیگر هم عهد شدند که به سودی کمتر از سود در سود نروهند.

رفتند و وارد مصر شدند. مطلب همان طور بود که اطلاع یافته بودند. طبق عیدی که با هم بسته بودند بازار سیاه به وجود آوردند و به کمتر از دو برابر قیمتی که برای خود آنها تمام شده بود فروختند.

مصطفی با هزار دینار سود خالص به سدیله برگشت. خوشوقت و خوشحال

خانوادگی و شئون طرف دیگر باشد.

تشخیص اینکه جرمی مغایر با حیثیت و شئون خانوادگی است یا توجه به وضع و موقع طرفین و عرف و موازین دیگر با دادگاه است. ۱۳- در صورت عقیم بودن یکی از زوجین به تقاضای طرف دیگر همچنین در صورتی که زوجین از جهت عوارض و خصوصیات جسمی نتوانند از یکدیگر صاحب اولاد شوند.

۱۴- در مورد غایب مفقود الاثر بارعایت مقررات ماده ۱۰۲۹ قانون مدنی.

تبصره - طلاق که به موجب این قانون و براساس گواهی عدم امکان سازش واقع می شود فقط در صورت توافق کتبی طرفین در زمان عده قابل رجوع است.

ماده ۹- در مورد ماده ۴ قانون ازدواج هرگاه یکی از طرفین عقد بخواهد از وکالت خود در طلاق استفاده نماید باید طبق ماده قبل به دادگاه مراجعه کند و دادگاه در صورت احراز تخلف از شرط گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

ماده ۱۰- اجرای صیغه طلاق و ثبت آن پس از رسیدگی دادگاه و صدور گواهی عدم امکان سازش صورت خواهد گرفت متقاضی گواهی عدم امکان سازش باید تقاضانامه ای به دادگاه تسلیم نماید که در آن علل تقاضا به طور موجه قید گردد.

پس از وصول تقاضانامه دادگاه رأساً یا به وسیله داور یا داوران سعی در اصلاح بین زن و شوهر و جلوگیری از وقوع طلاق خواهد کرد هرگاه مساعی دادگاه برای حصول سازش به نتیجه نرسد یا توجه به ماده ۸ این قانون گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

دفتر طلاق پس از دریافت گواهی مذکور به اجرای صیغه طلاق و ثبت آن اقدام خواهد نمود.

هریک از طرفین عقد بدون تحصیل گواهی عدم امکان سازش مبادرت به طلاق نماید به حبس جنحه ای از ششماه تا یکسال محکوم خواهد شد. همین مجازات مقرر است برای سردفتری که طلاق را ثبت نماید.

ماده ۱۱- دادگاه می تواند به تقاضای هر یک از طرفین در صورتی که صدور گواهی عدم امکان سازش مستند به سوء رفتار و

● دادگاه می تواند هر نوع تحقیق و اقدامی را که برای روشن شدن موضوع دعوی و احقاق حق لازم بداند از قبیل تحقیق از گواهان و مطلعین و استمداد از مددکاران اجتماعی و غیره به هر طریق که مقتضی باشد انجام دهد.

فصور طرف دیگر باشد او را با توجه به وضع و سن طرفین و مدت زناشویی به پرداخت مقرری ماهانه متناسبی در حق طرف دیگر محکوم نماید مشروط به اینکه عدم بضاعت متقاضی و استطاعت طرف دیگر محرز باشد. پرداخت مقرری مذکور در صورت ازدواج مجدد محکوم له یا ایجاد درآمد کافی برای او یا کاهش درآمد یا عسرت محکوم علیه یا فوت محکوم له به حکم همان دادگاه حسب مورد تقلیل یافته یا قطع خواهد شد.

در موردی که گواهی عدم امکان سازش به جهات مندرج در بند های ۵ و ۶ ماده ۸ صادر شده باشد مقرری ماهانه با رعایت شرایط مذکور به مریض یا مجنون نیز تعلق خواهد گرفت. مشروط به اینکه مرض یا جنون بعد از عقد ازدواج حادث شده باشد و در صورت اعاده سلامت به حکم دادگاه قطع خواهد شد.

ماده ۱۲- در کلیه مواردی که گواهی عدم امکان سازش صادر می شود دادگاه ترتیب نگاهداری اطفال و میزان نفقه ایام عده را با توجه به وضع اخلاقی و مالی طرفین و مصلحت اطفال معین می کند و اگر قرار شود

فرزندان نزد مادر یا شخص دیگری بمانند ترتیب نگاهداری و میزان هزینه آنان را مشخص می نماید. نفقه زوجة از عواید و دارائی مرد و نفقه اولاد و مبلغ ماهانه مقرر در ماده ۱۱ از عواید و دارائی مرد یازن یا هر دو و حتی از حقوق بازنشستگی استیفا خواهد گردید.

دادگاه مبلغی را که باید از عواید یا دارائی مرد یا زن یا هر دو برای هر فرزند استیفا گردد تعیین و طریقه اطمینان بخشی برای پرداخت آن مقرر می کند. دادگاه همچنین ترتیب ملاقات اطفال را برای طرفین معین می کند حتی ملاقات با طفل در صورت غیبت یا فوت پدر یا مادر به تشخیص دادگاه با سایر اقربا خواهد بود.

تبصره ۱- اطفالی که والدین آنان قبل از تصویب این قانون از یکدیگر جدا شده اند در صورتی که به طریق اطمینان بخشی ترتیب هزینه و نگاهداری و حضانت آنان داده نشده باشد مشمول مقررات این قانون خواهند بود. تبصره ۲- پرداخت نفقه قانونی زوجة و اولاد بر سایر دیون مقدم است.

ماده ۱۳- در هر مورد حسب اعلام یکی از والدین یا اقربای طفل یا دادستان یا اشخاص دیگر تشخیص شود که تغییر در وضع حضانت طفل ضرورت دارد (اعم از اینکه قبلاً تصمیمی در این مورد اتخاذ شده یا نشده باشد) و یا به طریق اطمینان بخشی ترتیب نگاهداری و حضانت طفل داده نشده باشد دادگاه پس از رسیدگی حضانت طفل را به هر کسی که مقتضی بداند محول می کند و هزینه حضانت به عهده کسی است که به موجب تصمیم دادگاه مکلف به پرداخت آن می شود.

ماده ۱۴- هرگاه دادگاه خانواده تشخیص دهد کسی که حضانت طفل به او محول شده از انجام تکالیف مربوط به حضانت خودداری کرده یا مانع ملاقات طفل با اشخاص ذیحق شود او را برای هر بار تخلف به پرداخت مبلغی از هزار ریال تا ده هزار ریال و در صورت تکرار به حداکثر مبلغ مذکور محکوم خواهد

کرد.

دادگاه در صورت اقتضا می تواند علاوه بر محکومیت مزبور حضانت طفل را به شخص دیگری واگذار نماید.

در هر صورت حکم این ماده مانع از تعقیب متهم چنانچه عمل او طبق قوانین جزائی جرم شناخته شده باشد نخواهد بود.

تبصره ۱ - پدر یا مادر کسانی که حضانت طفل به آنها واگذار شده نمی توانند طفل را به شهرستانی غیر از محل اقامت مقرر بین طرفین و یا غیر از محل اقامت قبل از وقوع طلاق و یا به خارج از کشور بدون رضایت والدین بفرستند مگر در صورت ضرورت با کسب اجازه از دادگاه.

تبصره ۲ - وجوه موضوع این ماده و ماده ۱۱ به صندوق حمایت خانواده که از طرف دولت تأسیس می شود پرداخت خواهد شد. نحوه پرداخت وجوه مذکور به اشخاص ذینفع طبق آئین نامه ایست که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵ - طفل صغیر تحت ولایت قهری پدر خود می باشد در صورت ثبوت حجر یا خیانت یا عدم قدرت و لیاقت او در اداره امور صغیر یا فوت پدر به تقاضای دادستان و تصویب دادگاه شهرستان حق ولایت به هریک از جد پدری یا مادر تعلق می گیرد. مگر اینکه عدم صلاحیت آنان احراز شود که در این صورت حسب مقررات اقدام به نصب قیم یا ضم امین خواهد شد.

دادگاه در صورت اقتضا اداره امور صغیر را از طرف جد پدری یا مادر تحت نظارت دادستان قرار خواهد داد.

در صورتی که مادر صغیر شوهر اختیار کند حق ولایت او ساقط خواهد شد در این صورت اگر صغیر جد پدری نداشته یا جد پدری صالح برای اداره امور صغیر نباشد دادگاه به پیشنهاد دادستان حسب مورد مادر صغیر یا شخص صالح دیگری را به عنوان امین یا قیم تعیین خواهد کرد.

امین به تشخیص دادگاه مستقلاً یا تحت نظر دادستان امور صغیر را اداره خواهد کرد.

ماده ۱۶ - مرد نمی تواند با داشتن زن

همسر دوم اختیار کند مگر در موارد زیر:

۱- رضایت همسر اول

● ماده ۲۰ - طرفین دعوی یا هر یک از آنها می توانند از دادگاه تقاضا کنند قبل از ورود به ماهیت دعوی مسأله حضانت و هزینه نگاهداری اطفال یا نفقه زن را مورد رسیدگی فوری قرار دهد و قواری در این باره صادر کند دستور موقت دادگاه فوراً به مورد اجرا گذاشته می شود.

۲- عدم قدرت همسر اول به ایفای وظایف زناشویی

۳- عدم تمکین زن از شوهر

۴- ابتلاء زن به جنون یا امراض صعب العلاج موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده ۸

۵- محکومیت زن وفق بند ۸ ماده ۸

۶- ابتلاء زن به هرگونه اعتیاد مضر برابر بند ۹ ماده ۸

۷- ترک زندگی خانوادگی از طرف زن

۸- عقیم بودن زن

۹- غائب مفقود الاثر شدن زن برابر بند ۱۴ ماده ۸

ماده ۱۷ - متقاضی باید تقاضانامه ای در دو نسخه به دادگاه تسلیم و علل و دلایل تقاضای خود را در آن قید نماید. یک نسخه از تقاضانامه ضمن تعیین وقت رسیدگی به همسر او ابلاغ خواهد شد.

دادگاه با انجام اقدامات ضروری و در صورت امکان تحقیق از زن فعلی و احراز توانائی مالی مرد و اجرای عدالت در مورد بند یک ماده ۱۶ اجازه اختیار همسر جدید خواهد داد.

به حضور امام صادق (ع) رفتند دو کیسه که هر کدام هزار دینار داشت جلو امام گذاشت امام پرسید: «اینها چیست؟» گفت: یکی از این دو کیسه سرمایه ای است که شما به من دادید، و دیگری - که مساوی اصل سرمایه است - سود خالص است که به دست آمده.

امام (ع) سود زیادی است، بگو بلیتم چطور شد که توانستید این قدر سود ببرید؟

گفت: از این قرار است که در نزدیک

همسر اطلاع یافتیم که مال اختاره ما در آنجا کمین شده، هم قسم شدیم که به کمتر از صد درصد سود خالص نروئیم، و همین کار

را کردیم.

سبحان الله اشما همچو کاری کردید؟ قسم خوردید که در میان مردمن مسلمان

بازار سیاه درست کنید، قسم خوردید که به کمتر از سود خالص مساوی اصل سرمایه

نروئید، و همچو تجارت و سودی را من هرگز نمی خواهم.

همین امام یکی از دو کیسه را برداشت، و فرمود: «این سرمایه من» و به آن یکی دیگر

دست نزد فرمود، «من به آن کاری ندارم»

آنگاه فرمود: «ای مسلمانان! شما نیز از این کسب حلال آموختار است.»

مسیحی و زره علی (ع)

در زمان خلافت علی (ع) در کوفه، زره آن حضرت کم شد، پس از چندی در نزدیک، مرد

مسیحی پدید آمد علی (ع) او زره معطر قاضی برد، و نامه دهنوی کرد که «این زره از آن من

است، نه آن را فروخته ام و نه به کسی بخشیده ام، و اکنون آن را در نزد این مرد

بیاقتام» قاضی به مسیحی گفت: تخلیفه ادعای خود را اظهار کرد، توجه من گوی؟ او

گفت: «این زره مال خود من است، و در عین حال گفته مقام خلافت را تکذیب نمی کنم

ممکن است تخلیفه اشتباه کرده باشد.»

قاضی رو کرد به علی و گفت: «تو صدق هستی و این شخص سگتر است، علی هذا بر

به هر حال در تمام موارد مذکور این حق برای همسر اول باقی است که اگر بخواهد تقاضای گواهی عدم امکان سازش از دادگاه بنماید.

هرگاه مردی با داشتن همسر بدون تحصیل اجازه دادگاه مبادرت به ازدواج نماید به حبس جنحه‌ای از شش ماه تا یکسال محکوم خواهد شد. همین مجازات مقرر است برای عاقد و سردفتر ازدواج و زن جدید که عالم به ازدواج سابق مرد باشند.

در صورت گذشت همسر اولی تعقیب کیفری یا اجرای مجازات فقط درباره مرد و زن جدید موقوف خواهد شد.

ماده ۱۸- شوهر می‌تواند با تأیید دادگاه زن خود را از اشتغال به هر شغلی که منافی مصالح خانوادگی یا حیثیت خود یا زن باشد منع کند.

زن نیز می‌تواند از دادگاه چنین تقاضائی را بنماید. دادگاه در صورتی که اختلالی در امر معیشت خانواده ایجاد نشود مرد را از اشتغال به شغل مذکور منع می‌کند.

ماده ۱۹- تصمیم دادگاه در موارد زیر قطعی است و در سایر موارد فقط پژوهش پذیر می‌باشد:

۱- صدور گواهی عدم امکان سازش

۲- تعیین نفقه ایام عده و هزینه نگاهداری اطفال

۳- حضانت اطفال

۴- حق ملاقات با اطفال

۵- اجازه مقرر در ماده ۱۶

تبصره - در مورد بندهای ۲ و ۳ و ۴ این ماده هرگاه در وضع طفل یا والدین یا سرپرستی که از طرف دادگاه معین شده تغییری حاصل شود که تجدید نظر در میزان نفقه یا هزینه نگاهداری یا حضانت یا حق ملاقات با اطفال را ایجاب کند دادگاه می‌تواند در تصمیم قبلی خود تجدید نظر نماید.

ماده ۲۰- طرفین دعوی یا هر یک از آنها می‌توانند از دادگاه تقاضا کنند قبل از ورود به مسأله دعوی مسئله حضانت و هزینه نگاهداری اطفال یا نفقه زن را مورد رسیدگی فوری قرار دهد و قراری در این باره صادر کند

دستور موقت دادگاه فوراً به مورد اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۲۱- مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش سه ماه از تاریخ صدور است در صورتی که ظرف این مدت گواهی مذکور به دفتر طلاق تسلیم نشود از درجه اعتبار ساقط می‌گردد. دفاتر طلاق پس از ارائه گواهی عدم امکان سازش از ناحیه هر یک از زوجین به طرف دیگر اخطار می‌نماید ظرف مهلتی که از یک ماه تجاوز ننماید برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن حاضر شود. در صورتی که ظرف مهلت مقرر حاضر نشود دفتر طلاق مکلف است حسب تقاضای یکی از طرفین صیغه طلاق را جاری و ثبت نماید.

ماده ۲۲- هر کس با داشتن استطاعت نفقه زن خود را در صورت تمکین او ندهد یا از تادیه نفقه سایر اشخاص واجب‌النفقه امتناع نماید به حبس جنحه‌ای از سه ماه تا یکسال محکوم خواهد شد. تعقیب کیفری منوط به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت یا وقوع طلاق در مورد زوجه تعقیب جزائی یا اجرای مجازات موقوف خواهد شد.

ماده ۲۳- ازدواج زن قبل از رسیدن به سن ۱۸ سال تمام و مرد قبل از رسیدن به سن ۲۰ سال تمام ممنوع است. معذالک در مواردی که مصالحی اقتضا کند استثنائاً در مورد زنی که سن او از ۱۵ سال تمام کمتر نباشد و برای زندگی زناشویی استعداد جسمی و روانی داشته باشد به پیشنهاد دادستان و تصویب دادگاه شهرستان ممکن است معافیت از شرط سن اعطاء شود.

زن یا مردی که برخلاف مقررات این ماده با کسی که هنوز به سن قانونی برای ازدواج نرسیده مزاجت کند حسب مورد به مجازاتهای مقرر در ماده ۳ قانون ازدواج مصوب ۱۳۱۶ محکوم خواهد شد.

تبصره - در تقاضی که وزارت دادگستری اعلام می‌کند دفاتر ازدواج مکلفند علاوه بر مطالبه گواهی‌نامه مذکور در ماده ۲ قانون ازدواج مصوب سال ۱۳۱۷ گواهی صحت

مزاج نسبت به عوامل یا بیماریهای دیگری که موجب بروز بیماری یا عوارض سوء در اولاد و یا زوجین خواهد شد نیز مطالبه نماید.

نوع عوامل و بیماریهای مذکور را وزارت بهداشتی و وزارت دادگستری تعیین خواهند نمود.

ماده ۲۴- رسیدگی به امور خانوادگی در دادگاه بدون حضور تماشاجی انجام خواهد گرفت.

ماده ۲۵- اجرای احکام دادگاه به موجب آئین‌نامه‌ای است که از طرف وزارت دادگستری تهیه خواهد شد.

تبصره - در مورد وجوهی که به موجب حکم دادگاه باید ماهانه و مستمرآ از محکوم علیه وصول شود یکبار تقاضای صدور اجرائیه کافی است و مأمورین اجرا مکلفند عملیات اجرائی را مادام که دستور دیگری از دادگاه صادر نشده است، ادامه دهند.

ماده ۲۶- مقررات این قانون در مورد پرونده‌هایی که تاکنون منتهی به صدور حکم نهایی نشده است قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۲۷- آئین‌نامه اجرائی این قانون را وزارت دادگستری تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران به مورد اجرا خواهد گذاشت.

ماده ۲۸- قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۴۶ و سایر مقرراتی که مغایر با این قانون است همچنین ماده ۲۱۴ قانون مجازات عمومی از تاریخ اجرای این قانون ملغی است. آئین‌نامه اجرائی قانون حمایت خانواده^(۳)

ماده ۱- اقامه دعوی و تقاضای رسیدگی و اقدام در امور موضوع قانون حمایت خانواده به طور شفاهی یا وسیله درخواست کتبی به عمل می‌آید.

هرگاه درخواست شفاهی باشد اظهار خواهان وسیله منشی یا مدیر دفتر دادگاه در صورت مجلس قید و به امضای او می‌رسد.

ماده ۲- درخواست شفاهی یا کتبی باید مشتمل بر امور زیر باشد:

۱- نام و نام خانوادگی - شغل - محل کار یا محل سکونت طرفین یا ذکر مشخصات کامل.
۲- موضوع درخواست با ذکر غل و دلایل

۳- در صورتی که درخواست کننده عنوان قیمومت یا ولایت یا وصایت یا وکالت داشته باشد باید سمت خود را در درخواست تصریح و مدارک آن را تسلیم نماید.

تبصره - در دادگاه خانواده طرفین می توانند به اقرباء خود تا درجه سوم نیز وکالت دهند.

ماده ۳- تنظیم درخواست در اوراق چاپی مخصوص، الزامی نیست ولی باید در دو نسخه تنظیم و یک نسخه آن در پرونده امر ضبط شده و نسخه دیگر برای طرف فرستاده شود.

ماده ۴- هزینه دادرسی به میزان مقرردر قانون آئین نامه مدنی در موقع درخواست از خواهان وصول خواهد شد مگر این که دادگاه خواهان را بی بضاعت تشخیص دهد که در این صورت او را از پرداخت هزینه معاف خواهد نمود.

ماده ۵- در صورت عدم پرداخت هزینه دادرسی یا معلوم نبودن نشانی خواننده به خواهان اخطار می شود که ظرف پنج روز از تاریخ ابلاغ با رعایت مسافت، نقص درخواست را رفع نماید. در صورت عدم رفع نقص و همچنین در صورتی که نشانی خواهان معلوم نباشد دادگاه دادخواست را ابطال خواهد کرد.

تبصره - در صورتی که خواهان خواننده را مجهول المكان معرفی نماید باید آخرین محل اقامت او را به دادگاه اعلام کند. دادگاه به هر طریقی لازم بداند در این مورد تحقیق نموده، تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد کرد.

ماده ۶- پس از وصول درخواست نسخه دوم آن با ضمانت به دستور دادگاه جهت ابلاغ به خواننده ارسال و طرفین برای رسیدگی دعوت می شوند. در صورتی که درخواست شفاهی باشد مفاد درخواست با ضمانت آن به وسیله اخطاریه به خواننده ابلاغ خواهد شد.

ماده ۷- عدم حضور طرفین یا یکی از آنها در جلسه با ابلاغ وقت مانع رسیدگی و اتخاذ تصمیم نیست ولی اگر حضور خواهان جهت ادعای توضیح لازم باشد دادگاه موارد توضیح را در صورت مجلس قید و مفاد آن را ضمن

تعیین وقت برای جلسه دیگر به خواهان ابلاغ می نماید و اگر خواهان در این جلسه نیز حاضر نشود دادخواست او ابطال خواهد شد.

ماده ۸- در مواردی که دعوی به دوری ارجاع می شود دادگاه طرفین را برای انتخاب داور یا داوران دعوت می کند.

ماده ۹- هرگاه داور یا داوران از قبول داورى امتناع نموده یا استعفاء کنند دادگاه به انتخاب داور یا داوران جدید اقدام می نماید و در صورتی که داور یا داوران بار دیگر از قبول داورى امتناع یا استعفاء نمایند دادگاه رأساً به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

ماده ۱۰- در مواردی که تعداد داوران سه نفر بوده و یکی از آنها در نیمه دوم مهلت داورى استعفاء کند رأی اکثریت داوران مناط اعتبار است.

در این مورد و در مواردی که دو نفر داور انتخاب شده و رأی آنها مختلف باشد دادگاه رأساً به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

ماده ۱۱- منظور از اعتیاد مضر هر نوع ابتلاء به مواد مخدر یا نوشابه های الکلی یا قمار یا امثال و نظایر آنها است که استمرار داشته و موجب صدمات و خسارات جسمانی، مادی و معنوی شخص معتاد یا همسر یا اولاد زوجین گردد.

ماده ۱۲- حق ملاقات با اطفال کمتر از یکبار در ماه نخواهد بود.

ماده ۱۳- ترتیب ثبوت حجر و خیانت و رفع حجر یا عدم قدرت و لیاقت و احراز عدم صلاحیت و عزل و نصب قیم و ضم امین و تعیین امین موقت در مورد مواد ۱ و ۱۵ قانون حمایت خانواده طبق مقررات قانون امور حسبی خواهد بود.

پاورقی:

۱- منشره در روزنامه رسمی شماره ۸۷۸۵ مورخ ۵۲/۱۲/۱۲ (صناعات ۳۰۲۳۱۰ مجموعه قوانین سال ۱۳۵۳).

۲- منشره در روزنامه رسمی شماره ۸۸۲۶ مورخ ۵۲/۲/۳۱ (جزوه شماره ۲۷۸).

توانست که شاهد بر مدعی خود بیاورد؛
علی شهادت و فرمود: «فافی راست
می گوید، اکنون می بایست که من شاهد
بیاورم، ولی من شاهد ندارم»
فافی روی لبش اصل کینه مدعی
شاهد ندارد، به نفع مسیحتی حکم کرد و او هم
زود زاپر داشت و روان شد.

ولی مرد مسیحتی که خود بهتر می دانست
که زره مان چه کم است، پس از آن که چند
گامی بیمود و بدانش مرعش شد و برگشت،
گفت: «این عجز حکومت و رفتار از نوع
رفتارهای بشری نیست، از نوع حکومت
انسیاست، و اقتضای کسرت که زره از علی
است طواری تکفیر او را دیدند مسلمان شده
و با شوق و ایمان در زیر پرچم علی در جنگ
بدروان می جنگد.
شکایت همسایه:

شخصی آمد حضور رسول اکرم صلی الله علیه و آله و از
همسایه اش شکایت کرد که مرا اذیت می کند
و از من طلب آسایش کرده، رسول اکرم
فرمود: «تعمیر کن و سر و همسایه
همسایه ات راه نهند، شاید روشن خود را
تعمیر دهد. بعد از جنگی دو مرتبه آمد و
شکایت کرد. این دفعه نیز رسول اکرم فرمود:
«تعمیر کن» برای سومین بار آمد و گفت:
«یا رسول الله این همسایه من، دست از روشن
شویش برمی دارد و همان طور موجبات
ناراحتی من و خانواده ام را فراهم می سازد»
این دفعه رسول اکرم به او فرمود: «روز جمعه
که رسید بر و اسباب و اثاث خودت را بیرون
بیاور، و سر راه مردم که می آیند و می روند و
می بینند بگذار. مردم از تو خواهند پرسید که
چرا آمدی اینجا ریخته است؟ بگو از دست
همسایه بت، و شکایت تو را به همه مردم بگو»
شخصی همین کار را کرد. همسایه بودی که
شکایت می کرد، و بیشتر برای همیشه دستور
تعمیر و پردیاری می دهد. نمی دانست آنجا
که پای دفع ظلم و دفاع از حقوق به میان بیاید،
اسلام حلیت و احکامی برای مستخوذان
دستت نهاد، همین که از موضوع اطلاع یافت،
به التماس افتاد و خواهش کرد که آن مرد
اثاث خود را برگرداند به منزل، و در همان
وقت تمسک شد که دیگر به هیچ نحو موجبات
آزار همسایه خود را فراهم نسازد.